

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 339/08-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. októbra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť Ľ. K., B., V. K., B., T. S., B., P. S., B., V. S., B., Mgr. A. S., B., a Ing. Ľ. K., B., zastúpených advokátkou JUDr. M. L., D., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 125/07 a nedodržaním správneho úradného postupu podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 104/2004 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ľ. K., V. K., T. S., P. S., V. S., Mgr. A. S. a Ing. Ľ. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. septembra 2008 doručená sťažnosť Ľ. K., V. K., T. S., P. S., V. S., Mgr. A. S. a Ing. Ľ. K. (ďalej len „sťažovatelia“), v ktorej namietajú porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 125/07 a nedodržaním správneho úradného postupu podľa čl. 46 ods. 3 ústavy

postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 104/2004.

Sťažovatelia uviedli, že „... od roku 1998 bolo vedené dedičské konanie... po por. L. H. na Notárskom úrade notára JUDr. I. B... Poručiteľ L. H. bol starým otcom sťažovateľov v 1. - 5. rade a otcom sťažovateliek v 6. a 7. rade. Notárka... začala dedičstvo prejednávať podľa závetu, ktorý však podľa nášho názoru vôbec nespĺňal zákonom stanovené náležitosti. Na prejednávaní dedičstva dňa 18. 1. 1999 poučila sťažovateľky v 6. a 7. rade, že im určuje lehotu na podanie žaloby o určenie neplatnosti závetu a listiny o vydedení do 30 dní od právoplatnosti uznesenia. ... Uznesenie v tejto veci však vo vzťahu k sťažovateľke v 6. a 7. rade do dnešného dňa nebolo vydané. ... Okresný súd... nedodrжал úradný postup a tým spôsobil zbytočné prietahy v súdnom konaní. ... Dňa 8. 6. 2004 doručili na Okresný súd... sťažovatelia v 1. - 5. rade žalobu o určenie neplatnosti závetu... Dňa 11. 6. 2004 právny zástupca... doručil na notársky úrad... oznámenie, že sme na Okresný súd... podali žalobu o určenie neplatnosti závetu a kópia žaloby jej bola priložená. ... Až po týchto našich krokoch nám bolo z Okresného súdu ... doručené Uznesenie..., ktorým súd prerušil dedičské konanie po neb. L. H. a odkázal účastníkov - sťažovateľov v 1. - 5. rade aby podali na Okresný súd... žalobu o určenie neplatnosti závetu a listiny o vydedení. ... Okresný súd... však ani po tomto nevydal uznesenie, ktorým by sťažovateľke v 6. a 7. rade uložil lehotu na podanie žaloby o určenie neplatnosti závetu a listiny o vydedení. V konaní č. 25 C 104/2004 nám súd uložil povinnosť doložiť Uznesenie Okresného súdu..., ktorým bolo prerušené konanie o dedičstvo po neb. L. H. Toto Uznesenie sme súdu doručili 12. 10. 2005 a Listom zo dňa 18. 10. 2005 sme požiadali súd o pripustenie ďalšieho účastníka do konania a to dcér poručiteľa... Vzhľadom k tomu, že sa v súdnom konaní... nezúčastňovala odporkyňa... bola jej... uložená poriadková pokuta... Proti tomuto uzneseniu podala odporkyňa odvolanie. Okresný súd Bratislava III... celý spisový materiál dňa 14. 3. 2007 odstúpil na Krajský súd... a bola mu pridelená spisová značka 8 Co 125/07. ... Vo vyššie uvedenej veci 8 Co 125/07 vedenej na Krajskom súde... nebolo do dnešného dňa vydané žiadne rozhodnutie. Listom zo dňa 10. 9. 2008 sme sa sťažovali na prietahy v konaní a žiadali sme o urýchlené prerokovanie veci. ... Ako z vyššie uvedeného vyplýva postupom Krajského súdu... bolo porušené naše základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov...

a postupom Okresného súdu... bol porušený čl. 46 ods. 3, pretože súd nedodrжал správny úradný postup tým, že nevydal uznesenie, ktorým by sťažovateľke v 6. a 7. rade uložil lehotu na podanie žaloby o určenie neplatnosti závetu a listiny o vydedení a tým spôsobil prieťahy v konaní. Dovoľujem si upozorniť..., že hoci dedičské konanie po neb. L. H. začalo ešte v roku 1998 nie je do dnešného dňa skončené...“.

Na základe týchto skutočností sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd prijal takéto rozhodnutie :

„Krajský súd... porušil právo sťažovateľov v 1. - 7. rade na prerokovanie ich veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2... Ústavy SR.

Okresný súd... nesprávne úradne postupoval vo vzťahu k sťažovateľke v 6. a 7. rade, čím naplnil skutkovú podstatu čl. 46 ods. 3 Ústavy SR a spôsobil zbytočné prieťahy v konaní.

Krajskému súdu... sa prikazuje, aby v konaní navrhovateľov L. K., V. K., T. S., P. S., V. S., Mgr. A. S. a Ing. L. K. vedenom pod č. 8 Co 125/07 konal bez zbytočných prieťahov.

Okresnému súdu... sa prikazuje, aby v konaní navrhovateľov L. K., V. K., T. S., P. S., V. S., Mgr. A. S. a Ing. L. K. vedenom pod č. PK-25C 104/2004 konal bez zbytočných prieťahov.

Mgr. A. S. priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 50.000,- Sk, ktoré jej je povinný vyplatiť Krajský súd... do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Mgr. A. S. priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 100.000,- Sk, ktoré jej je povinný vyplatiť Okresný súd... do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Ing. L. K. priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 50.000,- Sk, ktoré jej je povinný vyplatiť Krajský súd... do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Ing. L. K. priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 100.000,- Sk, ktoré jej je povinný vyplatiť Okresný súd... do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

L. K. priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 50.000,- Sk, ktoré jej je povinný vyplatiť Krajský súd... do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

V. K. priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 50.000,- Sk, ktoré jej je povinný vyplatiť Krajský súd... do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

T. S. priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 50.000,- Sk, ktoré jej je povinný vyplatiť Krajský súd... do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

P. S. priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 50.000,- Sk, ktoré jej je povinný vyplatiť

Krajský súd... do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

*V. S. priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 50.000,- Sk, ktoré jej je povinný vyplatiť
Krajský súd... do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.*

*Okresný súd Pezinok... je povinný uhradiť sťažovateľom v 1. - 7. rade do 2 mesiacov od
právoplatnosti tohto rozhodnutia trovy konania vo výške 8.584,- Sk... na účet advokátky
JUDr. M. L...*

*Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť sťažovateľom v 1. - 7. rade do 2 mesiacov od
právoplatnosti tohto rozhodnutia trovy konania vo výške 8.584,- Sk... na účet advokátky
JUDr. M. L...“.*

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho prejednávania.

1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 125/07

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde s'ťažnosť nie je prípustná, ak s'ťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je s'ťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd zo s'ťažnosti zistil, že s'ťažovatelia mali pred podaním s'ťažnosti ústavnému súdu podať s'ťažnosť na priet'ahy v konaní podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdech a zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdech“), čo však ústavný súd považuje za vyčerpanie účinného prostriedku nápravy v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde len v tom prípade, ak s'ťažovatelia poskytnú príslušnému súdu dostatočný priestor na prijatie opatrení za účelom nápravy a odstránenia protiprávneho stavu zapríčineného jeho nečinnosťou, a napriek tomu k náprave nedôjde.

V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že s'ťažovatelia k s'ťažnosti nepripojili s'ťažnosť na priet'ahy v konaní krajského súdu z 10. septembra 2008, ktorú podľa ich tvrdenia mali doručiť predsedovi krajského súdu, a to napriek tomu, že v podanej s'ťažnosti výslovne uvádzali, že uvedenú s'ťažnosť pripájajú k s'ťažnosti ako dôkaz č. 7. Aj keď na základe uvedeného možno mať oprávnené pochybnosti o tom, či uvedená s'ťažnosť existuje a bola riadne doručená predsedovi krajského súdu, v okolnostiach danej veci a vzhľadom na závery uvedené ďalej ústavný súd nepovažoval za potrebné overovať uvedenú okolnosť.

Totíž aj v prípade, ak s'ťažnosť z 10. septembra 2008 (na ktorú bez ďalšieho poukazujú s'ťažovatelia v podanej s'ťažnosti, pozn.) bola skutočne doručená predsedovi krajského súdu, platí, že sa javí byť iba formálnym úkonom, ktorému nemožno pripísať

účinky, ktoré by inak taká sťažnosť mohla mať, ak by predseda krajského súdu dostal primeranú (rozumnú) lehotu na prijatie opatrení proti zbytočným priet'ahom vo veci samej. K uvedenému názoru dospel ústavný súd na základe skutočnosti, že spomínanú sťažnosť z 10. septembra 2008 podali sťažovatelia len šesť dní pred napísaním teraz prerokovávanej sťažnosti (16. septembra 2008), takže v skutočnosti sťažovatelia jej podaniu ani nemohli pripísať účinky, ktoré by inak takáto sťažnosť mohla mať.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na priet'ahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré mal k dispozícii podľa § 62 ods. 1 zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na priet'ahy v konaní v zmysle citovaného zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných priet'ahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými priet'ahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných priet'ahov a ustanovuje za také priet'ahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené priet'ahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti“.

Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky“.

V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľom na ochranu ich základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie sú oprávnení podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Preto ústavný súd sťažnosť v uvedenej časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej neprípustnosť.

Zároveň ústavný súd pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľa v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom všeobecného súdu v nej dochádza k zbytočným prieťahom, predložili ústavnému súdu novú sťažnosť.

2. K namietanému nedodrżaniu správneho úradného postupu podľa čl. 46 ods. 3 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 104/2004

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že sťažovatelia namietajúc čl. 46 ods. 3 ústavy prostredníctvom ich právnej zástupkyne nie jasným a určitým spôsobom odôvodnili sťažnosť.

Sťažovatelia sťažnosť v tejto časti odôvodnili iba tak, že „*postupom Okresného súdu ... bol porušený čl. 46 ods. 3, pretože súd nedodržel správny úradný postup tým, že nevydal uznesenie, ktorým by sťažovateľke v 6. a 7. rade uložil lehotu na podanie žaloby o určenie neplatnosti závetu a listiny o vydedení a tým spôsobil prieťahy v konaní*“. V rámci navrhovaného petitu k tejto časti sťažovatelia uviedli, že „*postupom Okresného súdu... bol porušený čl. 46 ods. 3, pretože súd nedodržel správny úradný postup tým, že nevydal uznesenie, ktorým by sťažovateľke v 6. a 7. rade uložil lehotu na podanie žaloby o určenie neplatnosti závetu a listiny o vydedení...*“.

Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 46 ods. 3 ústavy ústavný súd uvádza, že na konanie o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu alebo orgánu verejnej správy, alebo nesprávnym úradným postupom je s účinnosťou od 1. júla 2004 podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov daná právomoc všeobecným súdom. Takýto prístup zodpovedá doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu (napr. II. ÚS 71/04).

Právomoc ústavného súdu na konanie o porušení základného práva alebo slobody je daná iba vtedy, ak ochranu tomuto právu alebo slobode neposkytujú všeobecné súdy (napr. III. ÚS 32/03).

Vzhľadom na to ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

3. Z dôvodu odmietnutia sťažnosti sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľov nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. októbra 2008